

ESCRIURE, COM CUINAR

Daniel Cassany, *La cuina de l'escriptura. Les naus d'Empúries*. Ed. Empúries. Barcelona, 1993. 216 pàg.

Víctor Sunyol

Fa sis anys Daniel Cassany va publicar *Descriure escriure*, un assaig sobre l'aprenentatge de l'escriptura, la seva naturalesa i les seves tècniques. Recollint els darrers estudis i teories, sobretot nord-americans, mostrava aquests processos, ensenyava estratègies i traçava uns camins d'aprenentatge. Molts usuaris d'aquest llibre semblaven demanar-ne una continuació que anés per camins més pràctics i que d'alguna manera marqués més aquests camins, pas per pas, i complementés el treball teòric allí exposat.

La cuina de l'escriptura és aquesta segona part. I què pretén aquest llibre? Doncs el mateix que un llibre de cuina: aportar uns ingredients, unes fórmules i unes receptes per tal que cada usuari vagi fent les seves provatures i arribi a realitzar uns plats, fantàstics o simplement menjables; que sigui capaç de ficar-se a la cuina i sortir-ne airós. Evidentment, hi ha qui hi té moltes manetes i de seguida farà plats sofisticats i ben especials; però l'important és que qualsevol pugui fer, com a mínim, els plats més usuals. Escriure és com cuinar, i els processos d'una cosa i de l'altra, si fa o no fa, són equiparables. Es tracta que qualsevol, davant els fogons (davant el full en blanc) sigui capaç de cuinar-se allò que vol menjar (sigui capaç de comunicar per escrit allò que té ganes de dir).

Daniel Cassany fa temps que es dedica a ensenyar a *cuinar*, i la pràctica (i l'estudi de la teòrica) l'ha portat a conèixer de quin mal plora la criatura: a saber quines dificultats, quins problemes i quines mancances tenim tots plegats quan ens disposem a expressar qualsevol cosa per escrit, una carta personal o oficial, una instància, una nota, un resum, un informe, o qualsevol cosa que demani exposar una colla d'idees en un paper de manera clara i ordenada. Amb aquest bagatge ha pogut configurar una *cuina de l'escriptura* que comença per les beceroles: tenir clar allò que es vol dir, els esquemes, les xarxes d'idees... i va guiant l'escriptor en potència per uns camins molt ben estructurats que l'han de portar al destí desitjat: cuinar un bon àpat (escriure un text) i convidar a menjar (llegir) el destinatari; i que aquest destinatari s'ho mengi de gust i ho paeixi bé. Que no prengui xai per vedella, i que no pensi que el que volia l'amic amb aquest convit era fer-li una mala passada.

És un llibre pràctic, sí; però no es pot equiparar amb un llibre del tipus "*aprenqui a escriure en no-sé-quants dies*", perquè, com assenyadament diu l'autor, no hi ha "receptes, a la manera dels manuals de correspondència comercial o dels llibres escolars (...). No hi busqueu models o exemples per solucionar urgències de darrera hora: no n'hi ha". I si no hi ha fórmules màgiques, què dóna Daniel Cassany? Doncs, les receptes de cuina i els consells de tot bon cuiner expert i gat vell de cassoles i fogons. No hi ha fórmules màgiques per fer un bon estofat, però hi pot haver consells,

indicacions, mètode, ofici, i tot allò que fàcilment pot portar una persona que s'ha de conformar amb congelats a poder-se preparar un exquisida bollabessa de peix fresc.

I al costat de les regles més pràctiques i útils per a moure's com un cuiner entre cassoles (com un escriptor entre lletres), i de consells pràctics per a elaborar textos succulents, ben presentats i amb bones guarnicions, també s'hi troben els fonaments teòrics de tot plegat, però sempre mirant cap a la pràctica i la utilitat; es tracta d'aprendre a cuinar plats equilibrats, no de discursejar sobre la història de la cuina o del valor energètic dels aliments.

És molta la gent que a l'hora d'escriure no sap per on començar ni com posar-s'hi, que troba difícil organitzar les idees i expressar-se, que un cop ho ha fet, el resultat no el satisfà. Aleshores se sol recórrer a algú "que sap més d'escriure" perquè resolgui la papereta. És com si quan ens posem a la cuina, al cap d'una estona de rumiar-nos-hi, decidíssim anar al restaurant. Mai no menjaríem la nostra pròpia cuina. I en l'escriptura no podem anar sempre "de restaurant"; cal que cadascú sigui capaç d'exposar ell mateix les seves pròpies idees en els propis escrits, ja es tracti d'un ou ferrat amb patates o d'un menú d'en Pep Palau, d'una nota personal o d'un informe per la feina. Daniel Cassany sap com aconseguir-ho, i ho explica i ho fa aconseguir en aquest llibre.

El 9 Nou. 18-10-1993. *Escriure com cuinar*. Víctor Sunyol.